

РЕШЕНИЕ

№ 982

гр. София, 21.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-Д СЪСТАВ, в публично заседание на тридесети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Здравка Иванова

Членове: Наталия П. Лаловска
 Яна Борисова

при участието на секретаря Екатерина К. Тодорова
като разгледа докладваното от Яна Борисова Въззивно гражданско дело № 20221100509997 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С Решение № 50045196 от 29.06.2022 г., постановено по гр.д.№ 58186 по описа на СРС за 2020 г., 177 състав, Дирекция „Миграция“ към Министерство на вътрешните работи е осъдена да заплати на П. С. А. сумата от 1598 лв., представляваща допълнително възнаграждение за положен извънреден труд под формата на нощен труд за периода от 23.11.2017 г. – 23.11.2020 г., получени чрез преизчисляване на нощния труд с коефициент 1,143, отчетен като извънреден и законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба – 24.11.2020 г. до окончателното изплащане на вземането. С решението ответникът е осъден да заплати на ищеца сумата от 200 лв. – законна лихва върху главницата за периода 24.01.2018 г. – 23.11.2020 г., както и разноски по делото в размер на 500 лв. Ответникът е осъден да заплати на СРС сумата от 71,92 лв. – държавна такса и сумата от 210 лв. – депозит за вещо лице.

Производството по настоящото дело е образувано по повод подадена въззивна жалба от Дирекция „Миграция“ срещу решението в частта, в която исковата претенция е уважена. Жалбоподателят счита, че атакуваното съдебно решение е неправилно, постановено в нарушение на материалния закон. Твърди, че не била налице празнота в нормативната уредба, предвид на което не следвало субсидиарно приложение на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ. Моли за отмяна на решението в обжалваната част, а вместо това да бъде постановено друго, с което исковите бъдат изцяло отхвърлени от съда. Моли да му бъдат присъдени разноски.

В срока за отговор не е постъпил такъв от въззиваемия.

Софийски градски съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и

възраженията на насрещната страна, приема следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Настоящият съдебен състав приема, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо. Не е допуснато и нарушение на императивни материални норми.

По отношение на правилността на решението, съдът намира следното:

Страните не оспорват, че през процесния период са били в служебно правоотношение, като ищецът е изпълнявал длъжността „младши инспектор“ /старши полицаи/ в сектор „Охрана на принудително и краткосрочно настанени чужденци в дом – София“, при отдел „Специален дом за временно настаняване на чужденци – София“ към Дирекция „Миграция“ - МВР, както и че е изпълнявал служебните си задължения на 12 часови смени по график.

Спорните между страните въпроси са свързани с това дали при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд са приложими разпоредбите на КТ и НСОПЗ, в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ, или следва да се прилагат разпоредбите на специалния ЗМВР и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове (Наредби), както и дали е налице извънреден труд при превръщане на нощните часове в дневни по реда на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ.

Съгласно нормата на чл. 176 ЗМВР брутно месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения. Разпоредбата на чл. 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР предвижда, че възнаграждението за извънреден труд е допълнително такова и се изплаща към основното месечно възнаграждение на държавните служители. На държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за полагане на труд през нощта от 22.00 до 6.00 ч. - чл. 179, ал. 1 ЗМВР. Следователно ЗМВР урежда отделно заплащане, както на положения извънреден труд, така и на този, положен през нощта, като няма пречка двете разпоредби да се прилагат едновременно.

Нормата на чл. 187, ал. 1 ЗМВР урежда нормалната продължителност на работното време на държавните служители, която е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица. Ал. 3 на разпоредбата регламентира начина на изчисляване на работното време за работещите на 8, 12 или 24-часови смени - сумирано за тримесечен период. Изр. 4 в приложимата към казуса редакция на нормата до изм. бр. 60/2020 г. ДВ, предвижда, че при работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22.00 и 6.00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. Когато служителят е работил извън редовното работно време, в чл. 187, ал. 5, т. 2 ЗМВР са предвидени компенсации - възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период за служителите, работещи на смени. С, ал. 6 е уреден и начинът за заплащане на положения извънреден труд по, ал. 5 - с 50 % увеличение върху основното месечно възнаграждение.

Съобразно нормата на чл. 187, ал. 9 ЗМВР (редакция преди изменението от 2020 г., сега - ал. 10) редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 1 и, ал. 3 се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. В темпорален аспект подзаконовите нормативни актове, приети въз основа на горната

законова делегация са следните: Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г., обн. бр. 69/14 г. ДВ, действала от 19.08.2014 г. до 31.03.2015 г., както и от 29.07.2016 г. до 01.08.2016 г., Наредба № 8121з-592/25.05.2015 г., обн. бр. 40/15 г. ДВ, действала от 01.04.2015 г. до 28.07.2016 г. и Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г., обн. бр. 60/16 г. ДВ, действала от 02.08.2016 г. до 09.01.2020 г. (последната е приложима към конкретния казус). Единствено в чл. 31, ал. 2 на първата от наредбите е регламентирано, че при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22.00 ч. и 06.00 ч. за съответния отчетен период се умножава по 0.143, а полученото число се събира с общия брой работни часове за същия период (т.е. часовете положен нощен труд се преизчисляват с коефициент 1.143). Нито в ЗМВР, нито в някоя от останалите две наредби е предвидено преобразуване на нощния труд в дневен с коефициент 1.143.

Съгласно чл. 9, ал. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, приета от Министерския съвет по приложението на КТ и обн. в бр. 9/07 г. ДВ, когато работното време се изчислява сумирано, нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Този коефициент възлиза именно на 1.143 и се получава при разделянето на нормалната продължителност на работното време през деня, установена от нормата на чл. 136, ал. 3 КТ (8 часа) на нормалната продължителност на нощния труд, установена от нормата на чл. 140, ал. 1, изр. 2 КТ (7 часа).

По въпроса "При отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на Министерство на вътрешните работи приложими ли са разпоредбите на Кодекса на труда и на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от същата наредба/ или следва да се прилагат разпоредбите на специалния Закон за Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове ?" е постановено Тълкувателно решение № 1/15.03.2023 г. по тълкувателно дело № 1/2020 г. на ОСГК на ВКС. Съобразно задължителното тълкуване на ВКС при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на Министерство на вътрешните работи не са приложими разпоредбите на Кодекса на труда и на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от същата наредба/ и следва да се прилагат разпоредбите на специалния Закон за Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове.

В мотивите си към същото тълкувателно решение ВКС възприема становището, че ЗМВР е специален нормативен акт, регламентиращ статута на служителите, работещи в системата на МВР, което обосновава различен метод на правно регулиране на работното време и трудовото възнаграждение и че в него няма препращаща норма, която да даде основание да се прилагат субсидиарно разпоредбите на КТ и на издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове, в т.ч. и НСОПЗ. Съгласно чл. 46, ал. 2, изр. 1 ЗНА, за да се приложи правна уредба по аналогия са необходими определени предпоставки. Първата предпоставка е празнота в закона. По задължителен за съдилищата начин е прието, че ЗМВР не съдържа празнота относно продължителността на работното време на служителите в МВР, изразено в брой на часовете. Анализирайки разпоредбата на чл. 187, ал. 1 ЗМВР ВКС приема, че по смисъла на същата норма "8 часа дневно" означава 8 астрономически часа, независимо от частта на денонощието, в която работният ден се разполага - през деня, в неговата "светла" част и през нощта - в неговата "тъмна" част, в последната хипотеза от 22 часа

до 6.00 12 часа. Съпоставката на нормите на чл. 187, ал. 1 и 3 ЗМВР с чл. 140 КТ показва, че разпоредбите на ЗМВР установяват по-голяма продължителност на работното време на нощния труд на служителите от МВР в сравнение с тази на работниците и служителите по трудово правоотношение. Различието - установената с разпоредбите на ЗМВР по-голяма продължителност на работното време на нощния труд за служителите от МВР се аргументира с основните функции на МВР, регламентирани в чл. 2, ал. 1 ЗМВР. Разпоредбите на чл. 179 и чл. 187, ал. 9 ЗМВР са делегиращи законови норми, които предвиждат условията и реда за полагане на нощен труд, включително отчитането му и заплащането да се извършват със съответните актове - наредба и заповед. С последната, представляваща индивидуален административен акт, се предвижда министърът на вътрешните работи да определя размера на възнаграждението за положен нощен труд. Действително в издадените наредби липсва правило като това на чл. 9, ал. 2 НСОПЗ, но липсата е обяснима с волята на законодателя да не се създава норма за преобразуване на нощни часове в дневни. Не са налице и останалите две предпоставки за прилагането на чл. 46, ал. 2, изр. 1 ЗНА. ВСК приема, че случаите по ЗМВР и по КТ не са сходни. Трудовото правоотношение е насочено към изпълнение на частен интерес, а служебното правоотношение се реализира за осъществяване на държавна власт, т.е. като вид правоотношения те са различни, а не сходни. Становището на ВКС е, че прилагането на НСОПЗ към служебните правоотношения няма да обезпечи постигането на законова цел, доколкото методите на регулиране на отношенията и заложената в чл. 187, ал. 1 ЗМВР воля на законодателя е да се прилага еднаква продължителност на работното време през деня и нощта - "8 часа дневно", независимо от частта на денонощието, в която работният ден се разполага - през деня или през нощта. При разработването на ЗМВР, законодателят е съобразил спецификата на служебните правоотношения и равенството на гражданите пред закона, като неблагоприятните последици от полагането на нощен труд от служители на МВР се компенсира със съответните компенсаторни механизми - допълнително възнаграждение за прослужено време - чл. 178, ал. 1, т. 1 ЗМВР, по-голяма основен платен годишен отпуск /чл. 189, ал. 1 ЗМВР/, обезщетение при прекратяване на служебно правоотношение /чл. 234, ал. 1 ЗМВР/, по благоприятен режим за заплащане на извънреден труд /чл. 187, ал. 5, 6 и 7 ЗМВР/, липса на задължение за заплащане на осигурителни вноски и по - благоприятни условия за придобиване право на пенсия /чл. 69, ал. 2 КСО/, пенсиониране при условията на I категория труд /чл. 69 КСО/ и др.

Като се съобрази даденото от ВКС тълкуване, че работното време на държавните служители в МВР се отчита по специален ред следва, че е недопустимо към техните правоотношения по аналогия да се приложи ЗДСл или КТ, в това число конвертиране на часовете труд положен през нощта в дневни часове с коефициент 1.143.

Ето защо, при съобразяване на горното задължително във връзка с нормата на чл. 130, ал. 2 ЗСВ за настоящия съдебен състав тълкуване, следва да се приеме, че в случая не могат да се прилагат субсидиарно издадените по приложение на Кодекса на труда подзаконов нормативни актове. Като се съобразят постановките в ТР № 1/2023 г. на ВКС, следва да се направи извод, че в случая е неприложим чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ, според който при сумарно изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на съотношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място.

правото на ЕС съобразно Решение по преюдициално запитване по дело от Съда

на Европейския съюз № C-262/20 .

С оглед гореизложеното съдът приема, че в случая на ищеца не се дължи допълнително възнаграждение за положен извънреден труд, получен при преизчисление на положения нощен труд като извънреден с коефициент от 1, 143 по правилата на чл. 9 от НСОПЗ за процесния период 23.11.2017 – 10.07.2020 г. За останалата част от процесния период – 11.07.2020 г.-23.11.2020 г. са действали разпоредбите на чл. 187, ал. 1 и, ал. 4 от ЗМВР в редакция към ДВ, бр. 60/2020 г., както и разпоредбата на чл. 22, ал. 3 от Наредба № 8121з-1174/21.10.2020 г. за условията и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения на държавните служители ..., съгласно които при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент равен на отношението между нормалната продължителност на дневното време към нормалната продължителност на нощното време по чл. 187, ал. 1 от ЗМВР, които в случая са по 8 часа, тоест коефициент "1". С тази законодателна промяна изрично е уреден въпросът за преизчислението на нощния труд към дневния труд, полаган по служебно правоотношение с МВР, поради което субсидиарното приложение на НСОПЗ не е допустимо. При така възприето съдът приема че иска и за периода от 11.07.2020 г. до 23.11.2020 г. е неоснователен. Разпоредбата на чл. 187, ал. 4 от ЗМВР е материално-правна, тя е въведена с § 52 на ЗИД на ЗМВР и е влязла в сила на 11.07.2020 г. съгласно чл. 5, ал. 5 от Конституцията на РБ и доколкото не е определен друг срок.

Тъй като крайните изводи на двете съдебни инстанции не съвпадат, по посочените по - горе съображения (поради постановяване на ТР № 1/2023 г. на ОСГК на ВКС по спорния въпрос, както и законодателни изменения), първоинстанционното решение следва да се отмени и вместо него се постанови друго, с което исковите претенции се отхвърлят.

По разноските:

Предвид промяната в изхода от спора, право на разноски има ответникът. Ето защо решението в частта, в която са присъдени разноски в полза на ищеца в размер на 500 лв., както и в частта, в която ответникът е осъден да заплати по сметка на СРС сумата от 281,92 лв. за държавна такса и депозит, следва да бъде отменено. Ответникът е поискал присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение и за двете съдебни инстанции, което съдът определи на 50 лв. за всяка инстанция, като общо сумата от 100 лв. следва да му бъде присъдена. Следва да му се присъди и заплатената държавна такса за въззивно обжалване в размер на 35,96 лв.

Воден от горните мотиви, Софийски градски съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 50045196 от 29.06.2022 г., постановено по гр.д.№ 58186 по описа на СРС за 2020 г., 177 състав, с което Дирекция „Миграция“ към Министерство на вътрешните работи е осъдена да заплати на П. С. А. сумата от 1598 лв., представляваща допълнително възнаграждение за положен извънреден труд под формата на нощен труд за периода от 23.11.2017 г. – 23.11.2020 г., получени чрез преизчисляване на нощния труд с коефициент 1,143, отчетен като извънреден и законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба – 24.11.2020 г. до окончателното изплащане на вземането; сумата от 200 лв. – законна лихва върху главницата за периода 24.01.2018 г. – 23.11.2020 г., както и разноски по

делото в размер на 500 лв. в полза на ищеца и сумата от 71,92 лв. – държавна такса и сумата от 210 лв. – депозит за вещо лице в полза на СРС.

ОСЪЖДА П. С. А., ЕГН: ***** да заплати на Дирекция „Миграция“ към Министерство на вътрешните работи разноски за първоинстанционното и въззивното производство в размер на 135,96 лв.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____